

3. Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей / О.Романчук. – Львів: Джерело, 2008. – 326 с.
4. Романчук О.И. Синдром дефицита внимания и гиперактивности у детей / О.И. Романчук. – Пер. с укр. – М.: Генезис, 2010. – 336 с.
5. Фесенко Е.В. Синдром дефицита внимания и гиперактивности у детей / Е.В. Фесенко, Ю.А. Фесенко. – СПб.: Наука и Техника, 2010. – 384 с.
6. Barkley R. Taking charge of ADHD: The complete authoritative guide for parents / R. Barkley. – N.Y.: Guilford Press, 1995
7. Barkley R. ADHD and the nature of self-control / R. Barkley. – N.Y.: Guilford Press, 1997
8. Barkley R. Attention deficit hyperactivity disorder. A handbook for diagnosis and treatment / R. A. Barkley. – 3rd. edition – N.Y. : Guilford Press, 2006
9. Fuster J. M. The prefrontal cortex: anatomy, physiology, and neuropsychology of the frontal lobe / J. M. Fuster. – Philadelphia: Lippincott-Raven, 1997
10. Goldstein S. Managing attention deficit hyperactivity disorder in children: A guide for practioners / S. Goldstein, M. Goldstein. – 2nd. edition – N.Y.: John Wiley and Sons, Inc., 1998

Дмитрів Л.

Науковий керівник – асист. Турчин-Кукаріна І.В.

ОСНОВНІ СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Актуальність дослідження та постановка проблеми. Внаслідок окупації Автономної Республіки Крим Російською Федерацією, масових порушень прав людини на території автономії, злочинної діяльності сепаратистських та проросійських терористичних організацій у Донецькій та Луганській областях: вбивств, викрадень, катувань, мародерств, грабежів, розбоїв, виникла ситуація масової вимушеної міграції з даних територій [1, с. 10].

Згідно зі ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю, а її права і свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, яка зобов'язана забезпечити механізм реалізації та захисту прав та свобод людини. Компетентні державні органи мають забезпечити охорону і захист прав та свобод людини [4].

Однак в умовах масової вимушеної міграції з окупованих територій соціальні та економічні потреби внутрішньо переміщених осіб залишилися без задоволення, комплекс їх прав як людей і громадян не реалізовано і не гарантовано. Це пов'язано з тим, що держава виявилася не готовою до розв'язання цієї проблеми. Крім того, порівняно недавнє скорочення штату працівників соціальної сфери істотно ускладнило практичне вирішення організаційних та моральних проблем внутрішньо переміщених осіб.

Вказані вище обставини зумовлюють необхідність комплексних правових, економічних, політичних, психологічних та соціальних наукових досліджень проблем внутрішньо переміщених осіб в Україні, особливостей правового регулювання їх статусу, виявлення правових потреб в удосконаленні чинного законодавства, що визначає правові основи соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами.

Метою статті є на основі емпіричного матеріалу виявити та дослідити основні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Виклад основного матеріалу. 20 жовтня 2014 року Президент України підписав Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Згідно з цим Законом, «внутрішньо переміщеною особою» є громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Зазначені обставини вважаються загальновідомими і такими, що не потребують доведення, якщо інформація про них міститься в офіційних звітах (повідомленнях) Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародного Комітету Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Уповноваженого Верховної Ради

України з прав людини, розміщених на веб-сайтах зазначених організацій, або якщо щодо таких обставин уповноваженими державними органами прийнято відповідні рішення [3].

Станом на 16 березня 2015 року Управління Верховного комісара ООН у справах біженців володіє інформацією про 1 152 000 внутрішньо переміщених осіб (див. Табл. 1) [2]. Ці дані надані Міністерством соціальної політики України. За інформацією Державної служби України з надзвичайних ситуацій, приблизно 20 000 внутрішньо переміщених осіб – з Криму. Оскільки процес становлення централізованої системи реєстрації досі триває, реальна кількість осіб, переміщених всередині країни, залишається невідомою та може бути більшою[2].

Таблиця 1

Кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні у 2014-2015 рр. (в розрізі областей):

№ з/п	Область	Кількість (тис., осіб).
1.	Донецька	407 800
2.	Харківська	149 700
3.	Луганська	143 400
4.	Київська	117 800
5.	Запорізька	81 200
6.	Дніпропетровська	71 600
7.	Полтавська	25 800
8.	Одеська область	23 200
9.	Сумська область	13 600
10.	Черкаська	11 800
11.	Вінницька	10 900
12.	Херсонська	10 700
13.	Миколаївська	8 600
14.	Кіровоградська	8 500
15.	Львівська	8 500
16.	Житомирська	8 400
17.	Чернігівська	8 200
18.	Хмельницька	6 800
19.	Івано-Франківська	3 500
20.	Рівненська	3 200
21.	Волинська	3 100
22.	Закарпатська	3 000
23.	Тернопільська	2 400
24.	Чернівецька	2 400
25.	Разом	1 134 100

Проблема правового регулювання статусу внутрішньо переміщених осіб стала предметом широкого обговорення у всіх засобах масової інформації. Активно проводяться науково-практичні конференції, круглі столи з метою розв'язання різного роду проблем внутрішньо переміщених осіб і зменшення негативних наслідків, зумовлених масовим переселенням людей з окупованих територій.

І біженці, і внутрішньо переміщені особи, змушені залишати свої місця проживання, – це є їх спільною ознакою.

При цьому, причини залишення ними місць свого постійного проживання можуть бути різними.

Однак, біженцями слід вважати осіб, які перетнули український кордон, а внутрішньо переміщеними особами – тих, які залишаються на території своєї держави.

Внаслідок окупації Автономної Республіки Крим Російською Федерацією, масових порушень прав людини на території автономії, злочинної діяльності сепаратистських та проросійських терористичних організацій у Донецькій та Луганській областях, за час незалежності Україна вперше стикнулася з проблемою внутрішньо переміщених осіб.

Оскільки предметом нашого дослідження є правове регулювання соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами, то наша наукова увага зосереджена саме на цій категорії осіб.

Люди, які змушені були виїхати з Донецької, Луганської областей та Автономної Республіки Крим та залишилися на території України, стикнулись з численними проблемами – починаючи від пошуку місця тимчасового проживання, отримання медичної допомоги – до вирішення інших соціальних питань.

Значна кількість внутрішньо переміщених осіб залишилися без жодних документів. Тому, гострою проблемою залишається оформлення та переоформлення їх реєстрації за місцем фактичного перебування внутрішньо переміщених осіб; а не за місцем реєстрації пенсійних документів, соціальної допомоги, субсидій, документів, що засвідчують особу, приналежність до громадянства України, а також документів, що підтверджують спеціальний статус особи [1, с. 11].

Серед внутрішньо переміщених осіб значну кількість займають соціально вразливі категорії населення, такі як: діти, інваліди та особи похилого віку. Масштаб ситуації вимагає координації зусиль для вирішення їх проблем.

Перед внутрішніми біженцями постає ціла низка проблем:

- забезпечення їжею і житлом;
- виплата пенсій і соціальних допомог, інших виплат;
- доступ до соціальних послуг;
- забезпечення місцями в дитячих садках і школах;
- вступ до вищого навчального закладу чи продовження у ньому навчання;
- надання медичної допомоги особам, що потребують спеціалізованої чи висококваліфікованої медичної допомоги;
- пошук роботи;
- відновлення втрачених документів, інші проблеми.

Проблеми переселенців мають не лише кількісний, а й часовий вимір. При вирішенні будь-якого з вищезазначених питань людей чекають проблеми і перешкоди, істотною мірою зумовлені відсутністю відповідної законодавчої бази для забезпечення реалізації прав внутрішньо переміщених осіб.

Новизна цієї проблеми показала, що державні органи виявилися зовсім не готові до вирішення навіть базових питань, таких як тимчасовий притулок для внутрішньо переміщених осіб, а значна частина виділеного житла не пристосована до проживання в зимовий період [5, с. 125].

Виходячи з наведеного, слід наголосити, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування відповідальні за надання захисту від небезпек, що тягне за собою ведення бойових дій. Внутрішньо переміщені особи мають бути захищені від насильства, тортур, голоду, від використання людей як захисного щита, примусового вербування дозбройних формувань та від загроз подібних дій та інших небезпек.

Внутрішньо переміщені особи мають право на отримання необхідної допомоги, у першочергу, задовольняються потреби соціально незахищених категорій (діти, інваліди, люди похилого віку). Влада повинна сприяти єдності сімей пошуком зниклих родичів, тощо.

Внутрішньо переміщені особи мають право на достатній рівень життя, на доступ до продуктів харчування, тимчасового житла, необхідного одягу, базових медичних послуг, психологічної та соціальної допомоги, доступ до освіти.

Внутрішньо переміщеним особам гарантується свобода пересування на території своєї країни і виїзду за її межі в пошуку притулку.

Влада зобов'язана видавати внутрішньо переміщеним особам всі документи, необхідні для реалізації їх прав, спростити заміну втрачених документів. Влада повинна сприяти поверненню їх майна, а якщо це неможливо – надавати відповідну компенсацію.

Внутрішньо переміщені особи мають приймати участь у плануванні та організації їх повернення чи переселення.

Держава повністю відповідальна за створення умов, за яких права вимушених переселенців будуть захищені нарівні з правами всіх громадян, але з урахуванням особливих потреб, що виникли в результаті раптового переїзду [5, с. 125].

Висновки. У результаті виявлення на основі аналізу емпіричного матеріалу основних проблем внутрішньо переміщених осіб в Україні, можна констатувати, що прийняття Закону

України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» врегулювало лише першочергові проблеми внутрішньо переміщених осіб (наприклад, узаконення їхнього статусу). Однак, держава повинна не лише вести облік переселенців, але й достеменно знати та вирішувати проблеми внутрішньо переміщених осіб.

Натомість, зволікання з активними діями по вирішенні гострих соціальних проблем внутрішньо переміщених осіб може призвести не лише до погіршення їхнього становища, але й загострення політичної ситуації в Україні – до виходу з-під контролю влади.

Тому владні організаційно-управлінські рішення щодо даної категорії населення повинні бути гнучкими, своєчасними, адекватними потребам і умовам в яких опинились внутрішньо переміщені особи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Беззуб І. Урегулювання правового становища внутрішньо переміщених осіб на території України / І. Беззуб // Інформаційно-аналітичний бюлетень на базі оперативних матеріалів «Громадська думка про правотворення». – 2014. – № 21 (79). – С. 10-20.
2. Динаміка внутрішніх переміщень в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unhcr.org.ua/en/?option=com_content&view=article&layout=edit&id=1293. – Заголовок з екрана.
3. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» № 1706-VII від 20.10.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>. – Заголовок з екрана.
4. Конституція України від 28.06.1996 р. □ Електронний ресурс □. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Заголовок з екрана.
5. Тищенко Н.І. Внутрішньо переміщені особи в Україні як проблема сьогодення / Н.І. Тищенко, Б.Ю. Піроцький // Молодий вчений. – 2014. – № 10 (13). – С. 124-126.

Ковалковська І.

Науковий керівник – проф. Поліщук В. А.

ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ТА СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У АВСТРАЛІЇ

Формулювання проблеми дослідження. Кожна держава сформувала притаманні лише їй аспекти та особливості соціальної роботи та підготовки фахівців соціальної сфери. Підготовка соціальних працівників в Україні перебуває на етапі активного становлення та реформування, що потребує вивчення зарубіжного досвіду підготовки фахівців соціальної сфери.

Соціальна робота, як вид професійної діяльності, в Австралії сформувалася в кінці XIX – на початку XX ст. [3, с. 333-334]. Професійна підготовка фахівців у галузі соціальної роботи розпочалася в Австралії у 1929 р. відкриттям курсів з підготовки соціальних працівників. У 1939 р. в країні вже існувало п'ять навчальних закладів з підготовки соціальних працівників [8].

Сучасний етап розвитку системи соціальної освіти в Австралії характеризується постійним підвищенням якості освітніх програм та їх кількості.

Сучасна система підготовки соціальних працівників в Австралії вирізняється своєю самобутністю, заснуванням координаційного органу у галузі підготовки фахівців з соціальної роботи (Асоціації Соціальних Працівників Австралії); прийняттям загальних стандартів підготовки відповідних фахівців; зростанням кількості навчальних закладів у системі соціальної освіти; розширенням та збільшенням кількості спеціальностей та спеціалізацій [7].

У зв'язку з вищевикладеним набуває актуальності дослідження досвіду підготовки соціальних працівників в Австралії, зокрема поєднання спеціальностей та спеціалізацій.

Метою статті є дослідження особливостей поєднання спеціальностей та спеціалізацій у процесі професійної підготовки соціальних працівників у Австралії.

Виклад основного матеріалу. Система професійної підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах Австралії є наскрізною та різнорівневою. Вона побудована за принципом неперервної освіти, що дозволяє фахівцям удосконалювати свої професійні знання, вміння і навички; підвищувати рівень кваліфікації; оволодівати новими спеціальностями на основі вже отриманого освітньо-кваліфікаційного рівня; соціальним установам моніторити рівень професійної компетентності працівників [7].